

Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (drugo vijeće)

30. siječnja 2020. *

„Zahtjev za prethodnu odluku – Oporezivanje energenata i električne energije – Direktiva 2003/96/EZ – Članak 7. stavci 2. i 3. – Pojam ‚komercijalna plinska ulja koja se koriste kao pogonsko gorivo‘ – Nacionalni propis koji predviđa sniženu stopu trošarina za komercijalna plinska ulja koja se koriste kao pogonsko gorivo za redoviti prijevoz putnika, a ne i za povremeni prijevoz putnika – Načelo jednakog postupanja”

U predmetu C-513/18,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Commissione tributaria provinciale di Palermo (Općinski porezni sud u Palermu, Italija), odlukom od 13. srpnja 2018., koju je Sud zaprimio 3. kolovoza 2018., u postupku

Autoservizi Giordano società cooperativa

protiv

Agenzia delle Dogane e dei Monopoli – Ufficio di Palermo,

SUD (drugo vijeće),

u sastavu: A. Arabadjiev, predsjednik vijeća, P. G. Xuereb (izvjestitelj), T. von Danwitz, C. Vajda i A. Kumin, suci,

nezavisni odvjetnik: M. Szpunar,

tajnik: A. Calot Escobar,

uzimajući u obzir pisani postupak,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

- za talijansku vladu, G. Palmieri, u svojstvu agenta, uz asistenciju M. Santora, *avvocato dello Stato*,
- za Europsku komisiju, A. Armenia i F. Tomat, u svojstvu agenata,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 12. rujna 2019.,

donosi sljedeću

* Jezik postupka: talijanski

Presudu

- 1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 7. stavaka 2. i 3. Direktive Vijeća 2003/96/EZ od 27. listopada 2003. o restrukturiranju sustava Zajednice za oporezivanje energenata i električne energije (SL 2003., L 283., str. 51.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 9., svezak 2. str. 75. i ispravak SL 2019., L 33., str. 37.).
- 2 Zahtjev je upućen u okviru spora između društva Autoservizi Giordano società cooperativa i Agenzie delle Dogane e dei Monopoli – Ufficio di Palermo (Agencija za carine i monopole – Ured u Palermu, Italija, u daljnjem tekstu: Agencija za carine i monopole) u vezi s njezinim odbijanjem da društvu Autoservizi Giordano odobri sniženu stopu trošarina na komercijalna plinska ulja koja se koriste kao pogonsko gorivo za treće tromjesečje 2017. godine.

Pravni okvir

Pravo Unije

- 3 Uvodne izjave 2. do 7., 9., 11., 12. i 24. Direktive 2003/96 glase:
 - „(2) Nedostatak propisa Zajednice kojima se utvrđuju najniže stope oporezivanja električne energije i energenata, osim mineralnih ulja, mogao bi negativno djelovati na pravilno funkcioniranje unutarnjega tržišta.
 - (3) Pravilno funkcioniranje unutarnjega tržišta i ostvarivanje ciljeva ostalih politika Zajednice zahtijeva da se na razini Zajednice utvrde najniže razine oporezivanja većine energenata, uključujući električnu energiju, prirodni plin i ugljen.
 - (4) Značajne razlike u oporezivanju energije, koje države članice primjenjuju na nacionalnoj razini, mogle bi se pokazati štetnima za pravilno funkcioniranje unutarnjega tržišta.
 - (5) Utvrđivanjem odgovarajućih najnižih stopa oporezivanja na razini Zajednice omogućit će se smanjenje postojećih razlika među nacionalnim stopama oporezivanja.
 - (6) U skladu s člankom 6. [UEZ-a], u definiciju i provedbu ostalih politika Zajednice moraju se uključiti kriteriji zaštite okoliša.
 - (7) Kao potpisnik Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o klimatskim promjenama, Zajednica je ratificirala Protokol iz Kyota. Oporezivanje energenata i, prema potrebi, električne energije jedan je od instrumenata na raspolaganju za postizanje ciljeva Protokola iz Kyota.
- [...]
- (9) Državama članicama treba omogućiti potrebnu fleksibilnost u definiranju i provedbi politike koja odgovara njihovim nacionalnim okolnostima.
- [...]
- (11) O poreznim mjerama koje se poduzimaju u vezi s provedbom općeg sustava Zajednice za oporezivanje energenata i električne energije odlučuje svaka pojedina država članica. S tim u vezi države članice mogu odlučiti ne povećavati sveukupno porezno opterećenje ako smatraju da bi

primjena takvog načela porezne neutralnosti mogla doprinijeti restrukturiranju i modernizaciji njihovih poreznih sustava poticanjem ponašanja kojim bi se postizala bolja zaštita okoliša i povećano korištenje radne snage.

(12) Cijene energije ključni su elementi politike Zajednice na području energije, prometa i okoliša.

[...]

(24) Državama članicama treba dozvoliti primjenu određenih drugih oslobođenja ili sniženih razina oporezivanja kad to ne utječe na pravilno funkcioniranje unutarnjeg tržišta i ne uzrokuje narušavanje konkurentnosti.”

4 Člankom 4. Direktive 2003/96 propisuje se:

„1. Razine oporezivanja koje države članice primjenjuju na energetske proizvode i električnu energiju, a koje su navedene u članku 2., ne smiju biti ispod najniže razine oporezivanja propisane ovom Direktivom.

2. Za potrebe ove Direktive ‚razina oporezivanja‘ znači ukupno opterećenje u vezi sa svim neizravnim porezima (osim PDV-a) koji se izračunavaju izravno ili neizravno po količini energenta ili električne energije u trenutku puštanja u slobodnu potrošnju.”

5 U skladu s člankom 7. te direktive:

„1. Od 1. siječnja 2004. i od 1. siječnja 2010., najniže razine poreza koji se primjenjuju na pogonska goriva, određuju se kako je predviđeno u Prilogu I. tablici A.

Najkasnije do 1. siječnja 2012. Vijeće će poslije savjetovanja s Europskim parlamentom i na temelju izvješća i prijedloga Komisije jednoglasno odlučiti o najnižim razinama oporezivanja benzina za sljedeće razdoblje koje počinje od 1. siječnja 2013.

2. Države članice mogu praviti razliku između korištenja plinskog ulja kao pogonskoga goriva u komercijalne i nekomercijalne svrhe, pod uvjetom da se poštuju najniže razine poreza Zajednice i da stopa za komercijalno plinsko ulje koje se koristi kao pogonsko gorivo nije ispod nacionalne razine poreza na snazi 1. siječnja 2003., bez obzira na odstupanja za takvo korištenje predviđeno u ovoj Direktivi.

3. ‚Komercijalna plinska ulja koja se koriste kao pogonsko gorivo‘ znači plinsko ulje koje se koristi kao pogonsko gorivo za sljedeće potrebe:

(a) prijevoz roba u najmu ili za račun drugih, ili za vlastiti račun, cestovnim vozilima ili kombinacijama zglobnih vozila koja su namijenjena isključivo za cestovni prijevoz roba s najvećom dopuštenom bruto natovarenom težinom od najmanje 7,5 tona;

(b) prijevoz putnika, bilo redoviti ili povremeni prijevoz, cestovnim vozilima kategorije M2 ili M3, kako je definirano u Direktivi Vijeća 70/156/EEZ od 6. veljače 1970. o usklađivanju prava država članica u vezi s homologacijom tipa motornih vozila i njihovih prikolica [(SL 1970., L 42., str. 1.)].

4. Bez obzira na stavak 2., države članice koje uvedu sustav naplata cestarina za cestovna vozila ili kombinacije zglobnih vozila koja su namijenjena isključivo za cestovni prijevoz roba, mogu primjenjivati snižene stope za dizelsko gorivo koje takva vozila koriste, koje su ispod nacionalne razine oporezivanja na snazi 1. siječnja 2003., ako ukupno porezno opterećenje ostane više manje jednako,

pod uvjetom da se poštuju najniže razine poreza Zajednice i da je razina nacionalnog oporezivanja, koja je na snazi 1. siječnja 2003. za plinska ulja, koja se koriste kao pogonsko gorivo, najmanje dva puta viša od najniže razine poreza koji se primjenjuje 1. siječnja 2004.”

Talijansko pravo

- 6 Članak 6. Decreto legislativo n. 26 – Attuazione della direttiva 2003/96/CE che ristruttura il quadro comunitario per la tassazione dei prodotti energetici e dell'elettricità (Zakonodavna uredba br. 26 o prenošenju Direktive 2003/96 o restrukturiranju sustava Zajednice za oporezivanje energenata i električne energije) od 2. veljače 2007. (redovni dodatak GURI-ju br. 68 od 22. ožujka 2007., str. 5.) utvrđuje stopu trošarina na plinsko ulje koje se koristi kao pogonsko gorivo.
- 7 Člankom 24 ter Decreto legislativo n. 504 – Testo unico delle disposizioni legislative concernenti le imposte sulla produzione e sui consumi e relative sanzioni penali e amministrative (Zakonodavna uredba br. 504 o jedinstvenom tekstu koji sadržava zakonodavne odredbe o porezima na proizvodnju i potrošnju te s time povezane kaznene i upravne sankcije) od 26. listopada 1995. (redovni dodatak GURI-ju br. 279 od 29. studenoga 1995., str. 5., u daljnjem tekstu: Zakonodavna uredba br. 504/1995), uvedenim putem decreto-legge n. 193 – Disposizioni urgenti in materia fiscale e per il finanziamento di esigenze indifferibili (Uredba sa zakonskom snagom br. 193 o hitnim odredbama u području poreza i za financiranje neposrednih potreba) od 22. listopada 2016., koja je u izmijenjenom obliku postala Zakon br. 225 od 1. prosinca 2016. (redovni dodatak GURI-ju br. 282 od 2. prosinca 2016.), naslovljenim „Komercijalno plinsko ulje” propisuje se:

„1. Komercijalno plinsko ulje koje se koristi kao gorivo podliježe trošarini uz primjenu stope predviđene za takvu uporabu brojem 4-bis iz tablice A koja je priložena ovom jedinstvenom tekstu.

2. ‚Komercijalno plinsko ulje’ koje se koristi kao gorivo označava plinsko ulje za vozila, izuzev kategorije euro 2 ili manje, koje upotrebljavaju vlasnici ili se upotrebljava po drugoj osnovi kojom se jamči isključivo raspolaganje vozilima za sljedeće namjene:

- (a) prijevoz robe vozilima s najvećom dopuštenom masom od najmanje 7,5 tona koji obavljaju [...];
- (b) prijevoz osoba koji obavljaju:
1. javni subjekti i komunalna poduzeća koji obavljaju prijevoz u skladu s [decreto legislativo n. 422 – Conferimento alle regioni ed agli enti locali di funzioni e compiti in materia di trasporto pubblico locale, a norma dell’articolo 4, comma 4, della legge 15 marzo 1997, n. 59 (Zakonodavna uredba br. 422 o prijenosu funkcija i zadaća u vezi s područnim javnim prijevozom na regije i lokalne zajednice, na temelju članka 4. stavka 4. Zakona br. 59 od 15. ožujka 1997.) od 19. studenoga 1997. (GURI br. 287 od 10. prosinca 1997., str. 4.)] i regionalna provedbena zakonodavstva;
 2. poduzeća koja pružaju usluge međuregionalnog prijevoza pod nadležnosti države u skladu s [decreto legislativo n. 285 – Riordino dei servizi automobilistici interregionali di competenza statale (Zakonodavna uredba br. 285 o preustroju usluga međuregionalnog javnog cestovnog prijevoza pod nadležnosti države) od 21. studenoga 2005. (redovni dodatak GURI-ju br. 6 od 9. siječnja 2006., str. 12.)];
 3. poduzeća koja obavljaju usluge prijevoza pod regionalnom i područnom nadležnošću u skladu sa Zakonodavnim uredbom br. 422 od 19. studenoga 1997.;
 4. poduzeća koja obavljaju usluge linijskog prijevoza u okviru Zajednice u skladu s [Uredbom (EZ) br. 1073/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. listopada 2009. o zajedničkim pravilima za pristup međunarodnom tržištu usluga prijevoza običnim i turističkim autobusima i o izmjeni Uredbe (EZ) br. 561/2006 (SL 2009., L 300, str. 88.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 7., svezak 12., str. 152. i ispravci SL 2015., L 82., str. 115. i SL 2015., L 272., str. 15.)].

3. Komercijalnim plinskim uljem smatra se i plinsko ulje koje se koristi za prijevoz osoba koji obavljaju javna tijela ili poduzeća koja se bave javnim prijevozom žičarom.

4. Povrat iznosa koji proizlazi iz uvećane trošarine za komercijalno plinsko ulje određuje se u visini razlike između stope trošarine za plinsko ulje koje se upotrebljava kao gorivo iz priloga I. i stope iz stavka 1. ovog članka. U svrhu navedenog povrata subjekti iz stavaka 2. i 3. dostavljaju nadležnom uredu Agencije za carine i monopole odgovarajuću izjavu u roku od mjesec dana nakon isteka svakog kalendarskog tromjesečja u kojem je došlo do potrošnje komercijalnog plinskog ulja.

[...]"

Glavni postupak i prethodna pitanja

- 8 Društvo Autoservizi Giordano Società cooperativa obavlja djelatnost prijevoza putnika putem usluge iznajmljivanja autobusa s vozačem.
- 9 To je društvo zatražilo od Agencije za carine i monopole da se na njega u trećem tromjesečju 2017. primijeni snižena stopa trošarina na komercijalno plinsko ulje koje se koristi kao pogonsko gorivo, predviđenu člankom 24 ter Zakonodavne uredbe br. 504/1995.
- 10 Agencija za carine i monopole odbila je taj zahtjev s obrazloženjem da djelatnost prijevoza putnika putem usluga iznajmljivanja autobusa s vozačem, poput onih koje obavlja društvo Autoservizi Giordano, nije obuhvaćena nijednom od kategorija djelatnosti prijevoza na koje se na temelju članka 24 ter Zakonodavne uredbe br. 504/1995 primjenjuje snižena stopa trošarine na komercijalno plinsko ulje koje se koristi kao pogonsko gorivo.
- 11 Društvo Autoservizi Giordano osporavalo je to odbijanje pred Commissione tributaria provinciale di Palermo (Općinski porezni sud u Palermu, Italija).
- 12 U prilog svojoj tužbi društvo Autoservizi Giordano tvrdi da primjena snižene stope trošarine proizlazi iz izravne primjene članka 7. Direktive 2003/96 i da je, slijedom toga, ograničenje iz članka 24 ter Zakonodavne uredbe br. 504/1995 proizvoljno i nezakonito.
- 13 U tom pogledu sud koji je uputio zahtjev ističe da članak 7. Direktive 2003/96 svakoj državi članici daje diskrecijsku ovlast u pogledu mogućnosti razlikovanja između komercijalne i nekomercijalne uporabe plinskog ulja. Međutim, on navodi da se čini da taj članak državama članicama ne daje istu marginu prosudbe kada odluče predvidjeti sniženu stopu trošarina za kategoriju komercijalno plinsko ulje koje se koristi kao pogonsko gorivo s obzirom na to da ta kategorija mora biti u skladu s definicijom pojma „komercijalna plinska ulja” iz navedenog članka.
- 14 Usto, prema mišljenju suda koji je uputio zahtjev, time što se snižena stopa trošarine na komercijalna plinska ulja koja se koriste kao pogonsko gorivo odobrava samo određenim djelatnostima, a ne drugima, poput djelatnosti iznajmljivanja autobusa s vozačem u sektoru privatnog prijevoza osoba, člankom 24 ter Zakonodavne uredbe br. 504/1995 ograničava se doseg članka 7. stavka 3. točke (b) Direktive 2003/96 koji se odnosi na „redoviti ili povremeni prijevoz putnika”.
- 15 Naposljetku, sud koji je uputio zahtjev pita se mogu li se privatne osobe izravno pozivati na članak 7. Direktive 2003/96 protiv talijanskih tijela kako bi ishodile primjenu snižene stope trošarine i povrat neopravdano plaćene trošarine. Ako je to tako, on ističe da bi se teško moglo smatrati da je talijansko pravo u skladu s tom odredbom.

- 16 U tom pogledu sud koji je uputio zahtjev traži od Suda da utvrdi podrazumijeva li diskrecijska ovlast koja je državama članicama priznata člankom 7. stavkom 2. Direktive 2003/96 da stavak 3. istog članka, koji u pojam „komercijalna plinska ulja” uključuje ono namijenjeno „povremenom prijevozu putnika”, nije dovoljno jasan, precizan i bezuvjetan.
- 17 U tim je okolnostima Commissione tributaria provinciale di Palermo (Općinski porezni sud u Palermu) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:
- „1. Treba li članak 7. Direktive [2003/96] tumačiti na način da u njegovo područje primjene ulaze sva poduzeća i svi javni ili privatni subjekti koji posluju u sektoru autobusnog prijevoza putnika, uključujući iznajmljivanje autobusa s vozačem, te protivi li se toj odredbi nacionalni propis za provedbu [te] direktive u dijelu u kojem njime u subjekte koji upotrebljavaju plinsko ulje za komercijalnu uporabu nisu uključene i osobe koje iznajmljuju autobus s vozačem?
 2. Dovodi li diskrecija država članica [...] iz članka 7. stavka 2. Direktive 2003/96/EZ [na temelju koje] [d]ržave članice mogu praviti razliku između korištenja plinskog ulja kao pogonskoga goriva u komercijalne i nekomercijalne svrhe, pod uvjetom da se poštuju najniže razine poreza Zajednice i da stopa za komercijalno plinsko ulje koje se koristi kao pogonsko gorivo nije ispod nacionalne razine poreza na snazi 1. siječnja 2003., do toga da nema izravan učinak i da nije bezuvjetna odredba [iz članka 7. stavka 3. točke (b)] kojom se pojmom plinskog ulja za komercijalnu uporabu obuhvaća plinsko ulje namijenjeno ‚povremenom prijevozu osoba’?
 3. Je li članak 7. Direktive [2003/96] u pogledu svojeg sadržaja, s jedne strane, dovoljno precizan i, s druge strane, bezuvjetan da se pojedinac može izravno pozivati na njega u odnosu na tijela predmetne države članice?”

Prethodna pitanja

Prvo pitanje

- 18 Uvodno valja istaknuti da iz odluke kojom se upućuje prethodno pitanje proizlazi da je tužitelj u glavnom postupku privatno poduzeće, a ne javno poduzeće. Stoga, bez obzira na formulaciju prvog pitanja, u okviru ovog predmeta valja utvrditi, s jedne strane, treba li članak 7. stavke 2. i 3. Direktive 2003/96 tumačiti na način da je njegovim područjem primjene obuhvaćen privatni poduzetnik koji obavlja djelatnost prijevoza putnika putem usluga iznajmljivanja autobusa s vozačem i, s druge strane, protivi li se toj odredbi nacionalno zakonodavstvo koje predviđa sniženu stopu trošarina za komercijalna plinska ulja koja se koriste kao pogonsko gorivo za redoviti prijevoz putnika a da pritom ne predviđa takvu stopu za ona koja se koriste za povremeni prijevoz putnika.
- 19 Što se tiče prvog dijela prvog pitanja, valja istaknuti da članak 7. stavak 2. te direktive predviđa da države članice mogu, kad je riječ o razini oporezivanja, praviti razliku između komercijalnog plinskog ulja i nekomercijalnog plinskog ulja koje se koristi kao pogonsko gorivo, pod uvjetom da se poštuju najniže razine oporezivanja Zajednice i da stopa za komercijalno plinsko ulje nije niža od određene nacionalne razine oporezivanja. Što se tiče članka 7. stavka 3. navedene direktive, u njemu je pojašnjeno što treba smatrati „komercijalnim plinskim uljima koja se koriste kao pogonsko gorivo” i predviđa, među ostalim, u točki (b) plinsko ulje koje se koristi kao pogonsko gorivo za redoviti ili povremeni prijevoz putnika cestovnim vozilima kategorije M2 ili M3 u smislu Direktive 70/156.
- 20 Kao što je to u biti istaknuo nezavisni odvjetnik u točki 21. svojeg mišljenja, iz članka 7. stavka 3. Direktive 2003/96 proizlazi da zakonodavac Unije pojam „komercijalna plinska ulja koja se koriste kao pogonsko gorivo” ne definira u odnosu na javnu ili privatnu prirodu subjekata koji koriste plinsko ulje, nego u svrhe za koje se plinsko ulje koristi, tj. prijevoz robe i putnika određenim motornim vozilima.

- 21 Stoga tu odredbu treba tumačiti na način da je njezinim područjem primjene obuhvaćeno privatno poduzeće koje obavlja djelatnost prijevoza putnika putem usluga iznajmljivanja autobusa s vozačem, pod uvjetom da su vozila koja iznajmljuje to poduzeće iz kategorije M2 ili M3, u smislu Direktive 70/156.
- 22 Što se tiče drugog dijela prvog pitanja, najprije valja podsjetiti da radi utvrđivanja dosega neke odredbe prava Unije valja istodobno voditi računa o njezinu tekstu, o njezinu kontekstu i o njezinim ciljevima (presuda od 19. travnja 2018., CMR, C-645/16, EU:C:2018:262, t. 22. i navedena sudska praksa).
- 23 Što se tiče teksta članka 7. stavaka 2. i 3. Direktive 2003/96, valja istaknuti da stavak 2. tog članka pod određenim uvjetima dopušta državama članicama da utvrde razliku između komercijalnog i nekomercijalnog plinskog ulja koje se koristi kao pogonsko gorivo i da stavak 3. točka (b) navedenog članka precizira da pojam „komercijalna plinska ulja koja se koriste kao pogonsko gorivo” uključuje plinsko ulje koje se koristi kao pogonsko gorivo za „redoviti ili povremeni prijevoz putnika”.
- 24 Valja naglasiti da su pojmovi „redovito” i „povremeno” iz izraza „redoviti ili povremeni prijevoz putnika” iz članka 7. stavka 3. točke (b) Direktive 2003/96 povezani veznikom „ili”. U tom pogledu točno je da veznik „ili” može, s jezičnog stajališta, imati alternativno ili kumulativno značenje (vidjeti u tom smislu presude od 12. srpnja 2005., Komisija/Francuska, C-304/02, EU:C:2005:444, t. 83. i od 14. svibnja 2019., M i dr. (Opoziv statusa izbjeglice), C-391/16, C-77/17 i C-78/17, EU:C:2019:403, t. 102.).
- 25 Međutim, kao što je to u biti istaknula talijanska vlada, da je zakonodavac Unije želio da se snižena stopa trošarine na plinska ulja u komercijalne svrhe primjenjuje na sve djelatnosti prijevoza putnika, bez razlikovanja između redovitog i povremenog prijevoza, on bi u članku 7. stavku 3. točki (b) Direktive 2003/96 upotrijebio izraz „prijevoz putnika”. Upotreba izraza „redoviti ili povremeni prijevoz putnika” upućuje dakle na to da redoviti prijevoz putnika i povremeni prijevoz putnika, koji su povezani veznikom „ili”, ne moraju nužno kumulativno podlijegati sniženoj stopi trošarine, nego se to može učiniti i alternativno.
- 26 Što se tiče strukture Direktive 2003/96, iz uvodne izjave 3. i članka 4. te direktive proizlazi da ona nije provela potpuno usklađivanje stopa trošarina na energente i električnu energiju, nego samo određuje usklađene najniže razine oporezivanja. Osim toga, kao što je to istaknuo nezavisni odvjetnik u točkama 30. i 31. svojeg mišljenja, osim članka 7. stavka 2. navedene direktive, članci 5., 14. do 17. i 19. potonje predviđaju mogućnost država članica da uvedu diferencirane porezne stope, oslobođenja od poreza ili porezna sniženja za trošarine. Te odredbe svjedoče o tome da je zakonodavac Unije državama članicama ostavio određenu marginu prosudbe u području trošarina.
- 27 Struktura Direktive 2003/96 stoga govori u prilog tumačenju članka 7. stavka 3. točke (b) te direktive prema kojem primjena snižene stope trošarine ne mora nužno obuhvaćati redoviti i povremeni prijevoz putnika, nego može također biti ograničena i na jedan od tih oblika prijevoza putnika.
- 28 Kad je riječ o ciljevima koji se nastoje ostvariti Direktivom 2003/96, valja istaknuti, kao prvo, da iz uvodnih izjava 9. i 11. te direktive proizlazi da se državama članicama nastoji ostaviti određena margina za definiranje i provedbu politike koja odgovara njihovim nacionalnim okolnostima i da o poreznim mjerama koje se poduzimaju u vezi s provedbom navedene direktive odlučuje svaka pojedina država članica (presuda od 18. siječnja 2017., IRCCS – Fondazione Santa Lucia, C-189/15, EU:C:2017:17, t. 50.).
- 29 Kao što je to u biti istaknuo nezavisni odvjetnik u točki 41. svojeg mišljenja, priznati državama članicama mogućnost da predvide sniženu stopu trošarina za plinsko ulje koje se koristi za redoviti prijevoz putnika, a ne i za ono koje se koristi za povremeni prijevoz putnika, omogućava im da provode politiku prilagođenu svojim nacionalnim okolnostima, osobito u području prijevoza i pristupačnosti područja.

- 30 Kao drugo, propisivanjem sustava usklađenog oporezivanja energenata i električne energije, a kao što proizlazi iz njezinih uvodnih izjava 2. do 5. i 24., Direktiva 2003/96 nastoji potaknuti dobro funkcioniranje unutarnjeg tržišta u energetskom sektoru, izbjegavanjem, među ostalim, narušavanja tržišnog natjecanja (presuda od 7. ožujka 2018., *Cristal Union*, C-31/17, EU:C:2018:168, t. 29. i navedena sudska praksa). Konkretno, iz uvodne izjave 3. navedene direktive proizlazi da je ona odredila najniže razine oporezivanja u svrhu osiguranja pravilnog funkcioniranja unutarnjeg tržišta.
- 31 Doista, pod uvjetom da se poštuju najniže razine oporezivanja Zajednice, taj cilj nije u suprotnosti s tumačenjem članka 7. stavka 3. točke (b) Direktive 2003/96 prema kojem države članice mogu ograničiti primjenu snižene stope trošarine samo na redoviti prijevoz putnika.
- 32 Kao treće, Direktivom 2003/96 nastoje se, kao što to proizlazi iz uvodnih izjava 6., 7., 11. i 12. te direktive, promicati ciljevi politike zaštite okoliša (presuda od 7. ožujka 2018., *Cristal Union*, C-31/17, EU:C:2018:168, t. 34. i navedena sudska praksa).
- 33 Kao što je to naglasila talijanska vlada, ti ciljevi idu u prilog tumačenju članka 7. stavaka 2. i 3. Direktive 2003/96 prema kojem mu se ne protivi to da nacionalni zakonodavac predvidi sniženu stopu trošarina na komercijalna plinska ulja koja se koriste kao pogonsko gorivo za redoviti prijevoz putnika a da pritom ne predvidi takvu stopu za povremeni prijevoz putnika. Naime, s obzirom na to da snižena stopa trošarine na komercijalno plinsko ulje koje se koristi kao pogonsko gorivo smanjuje troškove povezane s potrošnjom plinskog ulja, smanjenje broja korisnika takve pogodnosti moglo bi potaknuti ograničavanje te potrošnje na oblike prijevoza putnika koji nemaju tu pogodnost i stoga pridonijeti ciljevima politike zaštite okoliša koje ta direktiva potiče.
- 34 Slijedom toga, što se tiče drugog dijela prvog pitanja, valja smatrati da, s obzirom na tekst članka 7. stavaka 2. i 3. Direktive 2003/96 i na strukturu i ciljeve navedene direktive, potonju odredbu treba tumačiti na način da joj se ne protivi to da nacionalno zakonodavstvo predviđa sniženu stopu trošarine za komercijalna plinska ulja koja se koriste kao pogonsko gorivo u okviru djelatnosti redovitog prijevoza putnika a da pritom ne predviđa takvu stopu za ona koja se koriste u okviru djelatnosti povremenog prijevoza putnika.
- 35 Međutim, kao što to u biti ističe Komisija u svojim pisanim očitovanjima, pri izvršavanju ovlasti kojima raspoložu za provođenje članka 7. stavaka 2. i 3. Direktive 2003/96 države članice moraju poštovati opća načela prava koja su dio pravnog poretka Unije, uključujući, među ostalim, načelo jednakog postupanja (vidjeti po analogiji presude od 2. lipnja 2016., *Polihim-SS*, C-355/14, EU:C:2016:403, t. 59. i od 9. studenoga 2017., *AZ*, C-499/16, EU:C:2017:846, t. 29. i 30.).
- 36 Stoga usklađenost nacionalnog propisa o kojem je riječ u glavnom postupku s pravom Unije podliježe poštovanju načela jednakog postupanja, što je na sudu koji je uputio zahtjev da provjeri. Sud, međutim, može nacionalnom sudu pružiti sve korisne elemente kako bi donio odluku u postupku za koji je nadležan (vidjeti po analogiji presudu od 21. studenoga 2018., *Fontana*, C-648/16, EU:C:2018:932, t. 37. i 38.).
- 37 Prema ustaljenoj sudskoj praksi, načelo jednakog postupanja zahtijeva da se u usporedivim situacijama ne postupa na različit način i da se u različitim situacijama ne postupa na jednak način, osim ako je takvo postupanje objektivno opravdano (presuda od 3. prosinca 2019., *Češka Republika/Parlament i Vijeće*, C-482/17, EU:C:2019:1035, t. 164. i navedena sudska praksa).
- 38 To načelo protivi se tomu da se slične usluge ili slična roba, koji su u međusobnom tržišnom natjecanju, različito tretiraju s obzirom na trošarine (vidjeti po analogiji presudu od 27. lipnja 2019., *Belgisch Syndicaat van Chiropaxie i dr.*, C-597/17, EU:C:2019:544, t. 47. i navedenu sudska praksu).

- 39 Kako bi se odredilo jesu li isporuke robe ili usluga slične, prvenstveno valja uzeti u obzir mišljenje prosječnog potrošača. Isporuke robe ili usluga slične su kada imaju slične značajke i ispunjavaju iste potrebe potrošača, ovisno o kriteriju usporedivosti u korištenju i kada postojeće razlike ne utječu znatno na odluku prosječnog potrošača o izboru jedne ili druge navedene isporuke (presuda od 27. lipnja 2019., Belgisch Syndicaat van Chiropraxie i dr., C-597/17, EU:C:2019:544, t. 48. i navedena sudska praksa).
- 40 U ovom slučaju usluge redovnog prijevoza putnika po definiciji osiguravaju prijevoz putnika u određenim vremenskim razmacima i na određenoj ruti na kojoj se putnici mogu ukrcati i iskrcati na prethodno utvrđenim postajama, dok usluge povremenog prijevoza putnika odgovaraju točno određenim potrebama. Usto, operatori koji pružaju usluge redovnog prijevoza putnika obično su zaduženi za obavljanje javnih zadaća.
- 41 Stoga, budući da se čini da usluge redovnog prijevoza putnika i usluge povremenog prijevoza putnika ne ispunjavaju iste potrebe, jasno je da nacionalno zakonodavstvo o kojem je riječ u glavnom postupku ne povređuje načelo jednakog postupanja, što je, međutim, na sudu koji je uputio zahtjev da provjeri.
- 42 S obzirom na sva prethodna razmatranja, na prvo pitanje valja odgovoriti da članak 7. stavke 2. i 3. Direktive 2003/96 treba tumačiti na način da je, s jedne strane, njegovim područjem primjene obuhvaćeno privatno poduzeće koje obavlja djelatnost prijevoza putnika putem usluga iznajmljivanja autobusa s vozačem, pod uvjetom da vozila koja iznajmljuje to poduzeće budu iz kategorije M2 ili M3 u smislu Direktive 70/156 i, s druge strane, da mu se ne protivi nacionalno zakonodavstvo koje predviđa sniženu stopu trošarina za komercijalna plinska ulja koja se koriste kao pogonsko gorivo za redoviti prijevoz putnika a da pritom ne predviđa takvu stopu za ona koja se koriste za povremeni prijevoz putnika, pod uvjetom da takvo zakonodavstvo poštuje načelo jednakog postupanja, što je na sudu koji je uputio zahtjev da provjeri.

Drugo i treće pitanje

- 43 Svojim drugim i trećim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita može li se pojedinac izravno pozivati na članak 7. stavke 2. i 3. Direktive 2003/96 protiv talijanskih tijela.
- 44 S obzirom na odgovor na prvo pitanje, nije potrebno odgovoriti na ta dva pitanja.

Troškovi

- 45 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenog, Sud (drugo vijeće) odlučuje:

Članak 7. stavke 2. i 3. Direktive Vijeća 2003/96/EZ od 27. listopada 2003. o restrukturiranju sustava Zajednice za oporezivanje energenata i električne energije treba tumačiti na način da je, s jedne strane, njegovim područjem primjene obuhvaćeno privatno poduzeće koje obavlja djelatnost prijevoza putnika putem usluga iznajmljivanja autobusa s vozačem, pod uvjetom da vozila koja iznajmljuje to poduzeće budu iz kategorije M2 ili M3 u smislu Direktive Vijeća 70/156/EEZ od 6. veljače 1970. o usklađivanju prava država članica u vezi s homologacijom tipa motornih vozila i njihovih prikolica, i, s druge strane, da mu se ne protivi nacionalno zakonodavstvo koje predviđa sniženu stopu trošarina za komercijalna plinska ulja koja se koriste

kao pogonsko gorivo za redoviti prijevoz putnika a da pritom ne predviđa takvu stopu za ona koja se koriste za povremeni prijevoz putnika, pod uvjetom da takvo zakonodavstvo poštuje načelo jednakog postupanja, što je na sudu koji je uputio zahtjev da provjeri.

Potpisi